

A KERESZTÉNY MAGVETŐ OLVASÓIHOZ!

A Keresztény Magvető köszönti régi és új olvasóit. A lap egykori megindításának gondolatát elsősorban Nagy Lajos kolozsvári lelkész és tanár vetette fel, megvalósítója Kriza János püspök volt. Amint a lap egyik alapító tagja megjegyezte: „Nevét ő adta, hitet és bizalmat iránta az ő neve költött, első írói és olvasói az ő körébe gyűltek, zászlaja alá sorakoztak“.¹

A Keresztény Magvető alapításának történetét Jakab Elek a következőképpen örökítette meg:

„Nagy Lajos barátunk szállására, a régi Molnos-féle tanári szállásra gyűltünk össze legelébb jó nagy számmal, ott volt az összes tanári kar, papok, a buzgó egyháztanácsosok, íróink, köztük az öreg Brassai bácsi, Mikó Lőrincz, Kóvári László, Berde Áron, Kovács Antal, alulírott, a házigazda s mások is sokan. Ez az első eset volt, hogy az unitáriusok nem consistoriumba, nem egyházi ügyben tanácskozni gyűljenek össze. A püspök előadta a célát, egy irodalmi közlöny alapításáról leendő eszmecsere és megbeszélés célját. Vontatva kezdődött meg a beszélgetés és szertelen lassan haladt előre, annyira új és szokatlan volt az eszme... Másfél órai vita után némelyek — be nem várva végét — eltávoztak, ezeket többen követték, ott maradtunk nyolczan-tízen s meghatároztuk, hogy kísérletet mindenképpen teszünk. A folyóirat neve már készen állott, szerkesztői Kriza és Nagy Lajos, tárgya egyházi és vallásos értekezések, szentbeszédok s imák, életíratok stb. Én az unitárius jeles emberek életrajza s a lehetőségig arczképe kiadását tántoríthatatlanul sürgettem...“².

Így jelent meg 1861-ben a Keresztény Magvető első kötete, melynek előszava ma is időszerű:

¹ Keresztény Magvető. 1878. 66.

² Uo. 1890. 35.

„Itt nyújtjuk első zsenge termését azon eszmemagnak, mely egy unitárius egyházirodalmi vállalatnak megindítása iránt lelünkben évek óta ápolva s több lelkész-társaink s hitrokonaink gyakorízben nyilvánított ohajával is találkozva, elvégre múlt évi felhívásunk nyomán az aláíró közönség meleg részvéte s ügy- és elvbarátaink szellemi segélynyújtása által meg lön ér-
elve.

Ugy hisszük — s e hitünkben tán nem is csalódunk — hogy egy ily egyházirodalmi vállalat eszméjének e lelkes felkarolásában mély szükségérzet nyilvánul, s ha mondanunk szabad, isteni ujjmutatás arra, hogy a mit eddig inkább csak a ránk bízott szűkebb körben élő szó s példaadás által tevénk: a keresztény eszmék s általában az erkölcsileg Szép, Jó és Igaz magvainak vetését s fejlesztését az állandó írás által szélesebb körben is eszközteni s magánérőink egyesítése által egyikamást s egész egyházközönségünket építeni s erősbíteni ügyekeznenk.

Ugy hisszük — s e hitünket nagy lelki örömmel merítjük saját egyházi életünk legközelebbi múltjából is — miszerint azon istenes, erkölcsi erő, mely számra bár nem tetemes, de értelmiségre s lelkes akaratra, ha egyesülten összetart... képes lesz Isten segedelmével egy ily irodalmi vállalat fentartására is, mely által hű gyermekei épp amaz erkölcsi erő s képesség továbbfejtését, szilárdítását s egyesítését tüzték ki maguknak törekvései szent célul, hogy saját egyházunk is minél jobban megoldhassa feladatát: azt, a mit Isten az ő szent Fia által adott nekünk, az ige segélyével ápolni s mindeneknek köz-javává tenni.

Részünkről bármily erősen át vagyunk hatva vállalatunk célszerűségének érzetétől, szintoly mélyen érezzük a feladat nagyságával szemközt minerőnk parányiságát; azonban bízva az erőtleneben is magát megdicsőítő Isten erejében, a kinek országa ügyét szolgáljuk, s biztatva több elvbarátaink közremunkálási ajánlkozása által, nekiindultunk e szükség- és célszerűnek hitt munka megkísérlésének, inkább csak mint közvetítői s egybegyűjtői a közhaszonra gyümölcsözhető különféle talentumoknak. Éreztük, hogy egyházunkban... szükséges sőt halaszthatatlan ideje valamit irodalmi úton nemcsak különleg, hanem szellemi erőtökénk tervszerű összpontosítása által is tenni, s hogy itt nem egyesek önérdekének, hiúságának kielégítése, hanem a mi közös érdekünk, becsületünk forog fenn; arról van a kérdés: a legjobb erők s buzgó jóakarát egyesítése által bizonyosságát adni annak, hogy hitfelekezetünknel életrevalóság, és erkölcsi súly s tevékeny közszellem van...

Vállalatunk főbb célja a gyakorlati lelkészet körébe tartozó munkálatokat adni, mintegy eszmetárt nyitni fel egyházi szolgatársaink előtt, s a legkülönbébb esetekre készült beszédek s imák mint mutatóványok által egyikamást kalauzolni, legalább tájékozni; önként értetvén, hogy elhunyt jeleseinktől is

közleni fogunk olykor ily dolgozatokat, hogy azok egyháziro-
dalmunkban írójok nevével együtt örökítve legyenek...

Vállalatunk másik, aránylag kisebb része... tartalmazni fog nevezeteseb mozzanatok az unitárius egyház jelen és múlt életéből... továbbá ismertetni fogunk vallásunkat illető könyveket, a múltból és jelenből, bel- és külföldieket, kéziratokat, okleveleket; terjeszteni saját belszerkezetünk ismeretét s az ezek iránti érdekeltséget fokozni... szóval: amennyiben lehet, élénk, friss élet tevékenységét idézni elő egyházunkban..."

Aki ismeri egyházunk utolsó évszázadának történetét, az előtt nem kell fejtegetni, hogy mit jelent a Keresztény Magvető unitarizmusunkra nézve. Ez a múlt feleslegessé teszi, hogy mi most új programmal álljunk az olvasó elébe. Mi folytatni akarjuk a folyóirat eddigi munkáját. Minden erőnkkel azon leszünk, hogy abban a mederben, melyet folyóiratunk ásott magának, továbbvezessük. Célunk, hogy a teológia és egyháztörténet köréből készített tanulmányok, dolgozatok, egyházi és szertartási beszédek közlésével szolgáljuk a lelkészek elméleti és gyakorlati továbbképzését, valamint az egyházi élet és munka időszerű kérdéseinek és eseményeinek, egyházi folyóiratok és teológiai munkák szemléjével tájékoztassuk őket.

A szerkesztés gondját és kötelességét Egyházi Képviselő Tanács a mi kezünkbe tette le. Tisztában vagyunk a feladat nehézségével, melyet abban a reményben vállaltunk, hogy lelkészeinket, teológiai tanárainkat és a teológia kérdesei iránt érdeklődő világi híveinket sikerülni fog munkatársakul megnyerni. Meggyőződésünk, hogy közös erővel folytatni tudjuk a Keresztény Magvető munkáját. Építeni kívánjuk Istenországát, melyről Jézus azt tanította, hogy „tibennetek van“. Erre az építő munkára hívjuk mindazokat, akik az igazságot szeretik és Istenországát szolgálni akarják.

Az 1861. évi Keresztény Magvető szerkesztőinek felhívásával kívánunk mi is elindulni a 77. évfolyam útján:

„Legyen az ő munkáján is, mint amaz evangéliumi magvetőén az Úrnak szent áldása, hogy hozzon neveledő és bővölkedő gyümölcsöt.“

A SZERKESZTŐSÉG

